

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

M.Ö. BAŞVURUSU (2)

(Başvuru Numarası: 2017/20197)

Karar Tarihi: 9/5/2019

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

GİZLİLİK TALEBİ KABUL

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Recep KÖMÜRCÜ
Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
Recai AKYEL
Raportör : Murat BAŞPINAR
Başvurucu : M.Ö.
Vekili : Av. Gökhan GÜNAYDIN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, darbe teşebbüsüyle bağlantılı olarak yürütülen soruşturmada uygulanan tutuklama tedbirinin hukuki olmaması, tutukluluğun makul süreyi aşması, tutukluluk incelemelerinin hâkim/mahkeme önüne çıkarılmaksızın yapılması, gizlilik kararı nedeniyle hakkındaki belgeleri inceleyememesi ve tutukluluk incelemelerinde alınan savcılık görüşünün tebliğ edilmemesi nedenleriyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının; soruşturma aşamasındaki bazı işlemler ve ceza infaz kurumundaki uygulamalar sonucu savunma hakkının kısıtlanması nedeniyle de adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 3/4/2017 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.
6. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanlarını Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde ilgili olaylar özetle şöyledir:

A. Genel Bilgiler

8. Türkiye 15/7/2016 tarihinde askerî darbe teşebbüsüyle karşı karşıya kalmış ve bu nedenle 21/7/2016 tarihinde ülke genelinde olağanüstü hâl ilan edilmiştir. Olağanüstü hâl süresi 19/7/2018 tarihinde yeniden uzatılmayarak son bulmuştur. Kamu makamları ve yargı organları -olgusal temellere dayanarak- bu teşebbüsün arkasında Türkiye'de çok uzun yıllardır faaliyetlerine devam eden ve son yıllarda Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) ve/veya Paralel Devlet Yapılanması (PDY) olarak isimlendirilen bir yapılanmanın olduğunu değerlendirmişlerdir (*Aydın Yavuz ve diğerleri* [GK], B. No: 2016/22169, 20/6/2017, §§ 12-25).

9. Darbe teşebbüsü sırasında ve sonrasında ülke genelinde Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından darbe girişimiyle bağlantılı ya da doğrudan darbe girişimiyle bağlantılı olmasa bile FETÖ/PDY ile bağlantılı olan ve aralarında yargı mensuplarının da bulunduğu çok sayıda kişi hakkında soruşturma başlatılmıştır. Bu kapsamda teşebbüsün savuşturulduğu gün Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca -aralarında Yüksek Mahkeme üyelerinin de bulunduğu- üç bine yakın yargı mensubu hakkında FETÖ/PDY ile bağlantılarının bulunduğu iddiasıyla başlatılan soruşturmada bu kişilerin büyük bölümü hakkında gözaltı ve tutuklama tedbirlerine başvurulmuştur (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 51, 350).

10. Bakanlık verilerine göre yüz altmıştan fazla Yüksek Mahkeme (Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay) üyesi hakkında tutuklama tedbiri uygulanmış, bunlardan bir kısmı sonradan tahliye edilmiştir. Soruşturma ve/veya kovuşturma mercilerince kaçak oldukları değerlendirilen yaklaşık otuz Yüksek Mahkeme üyesi hakkında ise yakalama emri çıkarılmıştır.

11. Türk yargı organları yakın dönemde verdikleri birçok kararda FETÖ/PDY'nin silahlı bir terör örgütü olduğunu kabul etmişlerdir. Bu kapsamda Yargıtay Ceza Genel Kurulu 26/9/2017 tarihinde (E.2017/16.MD-956, K.2017/370) ve -terör suçlarına ilişkin davaların temyiz mercii olan- Yargıtay 16. Ceza Dairesi 24/4/2017 ve 14/7/2017 tarihlerinde verdiği kararlarda (*Selçuk Özdemir* [GK], B. No: 2016/49158, 26/7/2017, §§ 20, 21) FETÖ/PDY'nin silahlı bir terör örgütü olduğu sonucuna varmışlardır.

12. FETÖ/PDY'nin (genel özelliklerine ilişkin olarak bkz. *Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 26) yargı kurumlarındaki örgütlenmesine ve faaliyetlerine ilişkin olarak soruşturma ve kovuşturma belgeleri ile tedbir/disiplin kararlarında yer alan, başta haklarında soruşturma yürütülen yargı mensuplarının beyanları olmak üzere maddi olgulara dayalı bulunan iddia ve tespitler *Selçuk Özdemir* kararında geniş olarak açıklanmıştır (*Selçuk Özdemir*, § 22).

B. Başvurucuya İlişkin Süreç

13. Başvurucu 24/2/2011 tarihinde Hâkimler ve Savcılar Kurulunca (HSK) Yargıtay üyeliğine seçilmiş, 1. ve 21. Ceza Dairelerinde görevlendirilmiştir. Soruşturma sürecinde ise başvurucunun meslekten çıkarılmasına karar verilmiştir.

14. Darbe teşebbüsü sonrası Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında Cumhuriyet savcısının 16/7/2016 tarihli yazılı talimatıyla *"Türkiye genelinde hükümeti devirmeye ve anayasal düzeni cebren ilgaya teşebbüs etmek suçunun hâlen işlenmeye devam edildiği, bu suçu işleyen Fetullah[çı] Terör Örgütlenmesi üyelerinin yurt dışına kaçıp saklanma ihtimali bulunduğu"* gerekçesiyle başvuruçunun tutuklanmasının sağlanması amacıyla yakalanmasına, gözaltına alınmasına, konutu, aracı ve işyerinde arama yapılmasına karar verilmiştir.

15. Ankara İl Emniyet Müdürlüğüne bağlı polislerce başvuruçunun konutu, işyeri ve aracında arama yapılmış; suç delili olabileceği değerlendirilen bazı dijital materyallere (laptop, haricî hard disk, disket, flash disk, CD ve bilgisayar kasası) el konulmuş; başvuruçuyu 18/7/2016 tarihinde gözaltına alınmıştır.

16. Başvuruçuyu 19/7/2016 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığında ifade vermiştir. Başvuruçunun ifade alma işlemi sırasında müdafii de hazır bulunmuştur. İfade alma işlemi sırasında başvuruçuya FETÖ/PDY ile bağlantısı olup olmadığını aydınlatmaya yönelik sorular yöneltilmiştir. Bu kapsamda FETÖ/PDY'ye ait evlerde, yurtlarda kalıp kalmadığı, himmet verip vermediği, Bank Asya'ya para yatırıp yatırmadığı, yurt dışı gezilerine katılıp katılmadığı, Adalet Akademisi sınav komisyonlarında ve soru hazırlayan komisyonlarda görev alıp almadığı, darbe girişimi sonrasında görev alıp almadığı sorulmuştur. Başvuruçuyu suçlamaları kabul etmeyerek FETÖ/PDY ile bir ilgisinin bulunmadığını savunmuştur. Başvuruçuyu müdafii de başvuruçunun atılı suçları işlediğine dair dosyada delil bulunmaması nedeniyle müvekkilinin serbest bırakılmasını talep etmiştir.

17. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı başvuruçuyu 20/7/2016 tarihinde, tutuklanması istemiyle Ankara 1. Sulh Ceza Hâkimliğine sevk etmiştir. Tutuklama talep yazısının ilgili kısmı şöyledir:

"15-16 Temmuz 2016 tarihlerinde cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya veya değiştirmeye teşebbüs ve FETÖ/PDY isimli silahlı terör örgütüne üye olmak suç[ların]dan mevcutlu olarak gönderildiği" belirtilerek "atılı suçların CMK [Ceza Muhakemesi Kanunu] 100/3-a-11 maddesinde tutuklama nedeni olarak gösterilmesi, FETÖ örgütünün bir kısım üyelerinin olaydan sonra kaçtıkları tespit edilmiş olup [başvuruçunun da aralarında olduğu] mevcutlu şüphelilerin de kaçma şüphesinin bulunması, delillerin henüz tam olarak toplanmayışı, şüphelilerin delillere tesir edip delilleri değiştirme ihtimallerinin olması, AİHM'nin [Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi] birden çok vermiş olduğu kararlarında belirtildiği üzere şüphelilerin salıverilmeleri halinde adaletin işleyişine zarar verecek faaliyetlerde bulunma tehlikesinin veya başka suçlar işleme tehlikesinin bulunması nedenlerine göre... [tutuklanmasına karar verilmesi talep olunur.]"

18. Başvuruçunun sorgusu Ankara 1. Sulh Ceza Hâkimliğinde aynı gün yapılmıştır. Sorgu sırasında başvuruçunun müdafii de hazır bulunmuştur. Sorgu işlemi, Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) aracılığıyla kayda alınmıştır. Başvuruçuyu, sorgu sırasındaki ifadesinde özetle soruşturmanın Yargıtay Kanunu'na göre yürütülmesi gerektiğini, ortada suçüstü hâli ve suç bulunmadığını, silahlı terör örgütüne üyelik suçlamasını kabul etmediğini belirtmiştir.

19. Ankara 9. Sulh Ceza Hâkimliği sorgu sonucunda başvuruçunun silahlı terör örgütüne üye olma suçundan tutuklanmasına karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Şüpheli(nin) ...üzerine yüklenen silahlı terör örgütüne üye olmak suçunun vasıf ve mahiyeti, kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren deliller, yakın ve somut bir tehdidin halen devam ediyor olması, ...Yargıtay 1. Başkanlık Kurulu'nun 17/7/2016 tarih 244/A sayılı kararı, şüphelilerin saklanma ve kaçma şüphesini uyandıran somut olguların varlığı (aynı suç kapsamında soruşturulan aynı statüdeki bir kısım şüphelilerin kaçmış olması), filiz kanunda karşılığı olan cezanın miktarı, suçun CMK'nun 100/3 maddesinde sayılan suçlardan olması ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 5. maddesinde yer alan tutuklamaya ilişkin şartların gerçekleştiği dikkate alınarak adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağı anlaşılmalı şüphelilerin CMK'nun 100 vd. maddeleri uyarınca tutuklanmasına... [karar verildi.]"

20. Başvuruçucu tutuklama kararına itiraz etmiş, Ankara 2. Sulh Ceza Hâkimliği 9/8/2016 tarihinde itirazı kesin olarak reddetmiştir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...Atılı suçu işlediğine dair kuvvetli suç şüphesinin bulunduğu, atılı suçun katalog suçlardan olması sebebiyle CMK 100/3 maddesi gereğince şüphelilerin kaçma, saklanma, delilleri karartma ihtimalinin bulunduğu, atılı suçun ceza miktarı nazara alındığında adli kontrol hükümlerinin yetersiz kalacağı ...itirazın reddine... [karar verildi.]"

21. Ankara 9. Sulh Ceza Hâkimliği 3/2/2017 tarihinde bir kısım şüphelinin ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının talebi üzerine yaptığı inceleme sonunda başvuruçunun tutukluluk hâlinin devamına karar vermiştir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir.

"...

Şüpheliler hakkında kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren olguların ve tutuklama nedeninin bulunması, üzerine atılı suçun vasıf ve mahiyeti, mevcut delil durumu, suça dair yasada yazılı cezanın üst haddi dikkate alınarak CMK 108. maddesi uyarınca tutukluluk hallerinin devamına... [karar verildi.]"

22. Başvuruçucu anılan karara itiraz etmiş, Ankara 1. Sulh Ceza Hâkimliği 6/3/2017 tarihinde itirazı kesin olarak reddetmiştir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...Şüpheliler hakkında yapılan sorgu üzerine verilen tutuklama kararının kaldırılmasını gerektirecek dosya içerisine yeni bir delil ibraz edilmediği, Ankara 9. Sulh Ceza Hakimliğinin 2017/791 D. İş sayılı şüphelilerin tutukluluk halinin devamına ilişkin verilen kararda belirtilen gerekçelerin usul ve yasaya uygun olduğu, kararda herhangi bir isabetsizlik görülmediği anlaşılmalı ...itirazın reddine... [karar verildi.]"

23. Başvuruçuya nihai karar 10/3/2017 tarihinde tebliğ edilmiştir.

24. Başvuruçucu 3/4/2017 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

25. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, başvuruçunun silahlı terör örgütünü yönetme ve anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçlarını işlediğinden bahisle hakkında kamu davasının açılması için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına hitaben fezleke

düzenlemiştir. Anılan fezlekede 15/7/2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsünün arkasında FETÖ/PDY'nin olduğu belirtilmiş; bu yapılanmaya mensup oldukları, yapılanmanın emir ve talimatları doğrultusunda hareket ettikleri değerlendirilen yargı mensupları hakkında adli soruşturma yapıldığına değinilmiştir. Savcılık, darbe tehlikesinin tam olarak bertaraf edilemediğine dikkat çekerek ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçüstü hâlinin mevcut olduğu sonucuna varmıştır. Fezlekede, bu durum dikkate alınarak başvuru hakkında genel hükümlere istinaden Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca 16/7/2016 tarihinde soruşturma başlatıldığı ifade edilmiştir.

26. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 18/12/2017 tarihli iddianamesiyle başvuru sahibinin silahlı terör örgütü yöneticisi olma suçunu işlediğinden bahisle cezalandırılması istemiyle Yargıtay 9. Ceza Dairesinde (ilk derece mahkemesi sıfatıyla) kamu davası açılmıştır. FETÖ/PDY'ye ve bu örgütün yargıdaki yapılanmasına ilişkin genel bilgilerin yer aldığı iddianamede başvuru sahibinin üzerine atılı suçu işlediğine dair temel olarak Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının fezlekesindeki olgulara dayanılmıştır.

27. İddianamede, başvuru sahibinin FETÖ/PDY'nin yargıdaki yapılanmasında bilerek ve isteyerek yer aldığına ilişkin olgulara dayanılmıştır. İddianamede genel hükümlere göre soruşturma başlatıldığı, başvuru sahibine isnat edilen suçun mütemadi suç olması nedeniyle yakalanma tarihi itibarıyla suçüstü halinin olduğu belirtilmiştir. İddianamede başvuru sahibine yöneltilen suçlamanın dayandığı olgular özetle şöyledir:

i. Başvuru sahibinin FETÖ/PDY tarafından örgütsel ve kriptolu haberleşme amacıyla tasarlanan ByLock uygulamasını kullandığı belirtilmiştir.

ii. Tanıklar B.E., A.Ş., D.K., A.H., Ö.K., M.K.Ö., İ.D., İ.O. ve G.A. verdikleri beyanlarda başvuru sahibini bu yapıya mensup olanlar arasında saymıştır.

28. Başvuru sahibine isnat edilen suça dayanak olan olgulara ilişkin hukuki değerlendirmeler iddianamede şöyle ifade edilmiştir:

"...

Şüpheli [M.Ö.'nin] staj döneminden itibaren örgütün düzenlediği organizasyonlara katıldığı, HSYK seçimlerinde örgütün hareket tarzını belirleyen heyetin içinde yer aldığı, terör örgütü mensuplarının 2010 yılında Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nda çoğunluğu ele geçirmelerine müteakiben, örgüt liderinin talimatı ile Yargıtay üyeliğine seçilmesine karar verilen isimlerin belirlendiği toplantılarda HSYK üyesi olmamasına karşın seçici ve belirleyici olarak bulunduğu ve bu toplantılarda Yargıtay üyeliğine seçilmesine karar verilen isimlerden olduğu, Yargıtay Başkanlık Divan'ın da bulunan örgüt mensuplarına talimatlar vererek Yargıtay'daki iş bölümünü belirleyen kişiler arasında yer aldığı, münhasıran örgütün kullandığı ByLock isimli programı yüklediği, Yargıtay üyesi seçildikten sonra da örgüt ile irtibatını sürdürdüğü, şüphelinin örgüt adına süreklilik ve çeşitlilik arz edecek şekilde faaliyetlerde bulunduğu tanık beyanları, ByLock, HTS kayıtları ve tüm dosya kapsamından anlaşılmıştır. "

29. Yargıtay 9. Ceza Dairesi (Mahkeme) iddianamenin kabulüne karar vermiş ve E.2017/112 sayılı dosya üzerinden kovuşturma başlamıştır.

30. Mahkeme 8/1/2018 tarihinde yaptığı tensip (duruşmaya hazırlık) incelemesi sırasında -duruşma yapmaksızın- başvuru sahibinin tutukluluk hâlinin devamına karar vermiş ve ilk duruşmanın dosya sayısı ve iş yoğunluğunu da dikkate alarak 19/3/2018 tarihinde yapılmasını kararlaştırmıştır. Karar gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...silahlı terör örgütüne üye olma suçuna ilişkin sanığın örgütün gizli haberleşme ağı olan Bylock isimli uygulamayı kullandığı, tanık beyanları, dosya kapsamı ve mevcut delil durumuna göre; sanığın atılı suçu işlediği yönünde kuvvetli suç şüphesini gösteren somut delillerin bulunduğu, örgütün yöneticilik ve üyeliği suçunun faili pek çok kimsenin halen kaçak olduğu, işlenen suçlara dair delillerin toplanmaya devam edilmekte olduğu hususlar dikkate alındığında sanığın kaçma, saklanma ve delilleri karartma şüphesi bulunduğu, müsnet suçun CMK'nın 100/3 maddesinde sayılan katalog suçlardan olduğu, suçun vasıf ve mahiyeti ile kanunda gösterilen ceza miktarları dikkate alındığında verilen tutuklama tedbirinin ölçülü ve orantılı olduğu, bu aşamada hükmedilecek adli kontrol tedbirlerinin yetersiz kalacağı, tutuklanmasından sonra sanığın hukuki durumunda herhangi bir değişiklik de bulunmadığı ... [anlaşılmakla tutukluluk halinin devamına karar verildi.]"

31. Mahkemece 19/3/2018 tarihinde yapılan ilk duruşmada başvuru avukatıyla yeterince görüşemediğini belirterek gerekli belgeleri temin ederek avukatıyla görüşmek ve savunmasını hazırlamak üzere süre talep etmiştir. Mahkeme anılan duruşma sonunda başvuru tutukluluk hâlinin devamına da karar vermiştir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...üzerine atılı FETÖ/PDY silahlı terör örgütü kurma ve yönetme suçunu işlediği yönünde kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin bulunması ve yüklenen eylemin CMK'nın 100/3. maddesinde belirtilen suçlardan olması, suçun vasıf ve mahiyeti ile kanunda gösterilen ceza miktarları dikkate alındığında verilen tutuklama tedbirinin ölçülü ve orantılı olduğu, bu aşamada hükmedilecek adli kontrol tedbirlerinin yetersiz kalacağı kanaatine varılması nedenleriyle tahliyeye ilişkin taleplerin reddi tutukluluk halinin devamına ... [karar verildi.]"

32. Mahkeme 12/7/2018 tarihinde yaptığı ikinci duruşmada başvuru savunun savunmasını almıştır. Başvuru savunun savunmasında özetle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine uyulmadığını belirterek kendisine yöneltilen terör örgütü kurma ve yönetme suçunun oluşmadığını, suçlamaları kabul etmediğini ifade etmiştir. Mahkeme duruşma sonunda başvuru tutukluluk hâlinin devamına da karar vermiştir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Sanığın üzerine atılı FETÖ/PDY silahlı terör örgütü kurma ve yönetme suçunu işlediği yönünde kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin bulunması ve yüklenen eylemin CMK'nın 100/3. maddesinde belirtilen suçlardan olması, suçun vasıf ve mahiyeti ile kanunda gösterilen ceza miktarları dikkate alındığında verilen tutuklama tedbirinin ölçülü ve orantılı olduğu, bu aşamada hükmedilecek adli kontrol tedbirlerinin yetersiz kalacağı kanaatine varılması nedenleriyle tahliyeye ilişkin taleplerin reddi ile tutukluluk halinin devamına ... [karar verildi.]"

33. Mahkemece 21/11/2018 tarihinde yapılan duruşmada bir kısım tanık dinlenilmiş, bir kısım yazı cevabı okunmuş ve eksik hususların ikmaline karar verilmiştir. Mahkeme duruşma sonunda başvuru tutukluluk hâlinin devamına da karar vermiştir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Sanığın üzerine atılı FETÖ/PDY silahlı terör örgütü kurma ve yönetme suçunu işlediği yönünde kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin bulunması ve yüklenen eylemin CMK'nın 100/3. maddesinde belirtilen suçlardan olması, suçun vasıf ve mahiyeti ile kanunda gösterilen ceza miktarları dikkate alındığında verilen tutuklama tedbirinin CMK

hükümleri ve AİHS 5. madde uyarınca ölçülü ve orantılı olduğu, bu aşamada hükmedilecek adli kontrol tedbirlerinin yetersiz kalacağı kanaatine varılması nedeniyle tahliyeye ilişkin taleplerinin reddi ile tutukluluk halinin devamına... [karar verildi.]"

34. Mahkeme 7/2/2019 ve 17/4/2019 tarihlerinde yaptığı duruşmalarda da bir kısım tanık dinlenilmiş, sair eksik hususların ikmali için gereğinin yapılmasına ve duruşma sonunda başvuru tutukluluk hâlinin devamına karar vermiştir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Sanığın üzerine atılı FETÖ/PDY silahlı terör örgütü yöneticisi olma suçunu işlediği yönünde kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin bulunması ve yüklenen eylemin CMK'nın 100/3. maddesinde belirtilen suçlardan olması, suçun vasıf ve mahiyeti ile kanunda gösterilen ceza miktarları dikkate alındığında verilen tutuklama tedbirinin CMK hükümleri ve AİHS 5. madde uyarınca ölçülü ve orantılı olduğu, bu aşamada hükmedilecek adli kontrol tedbirlerinin yetersiz kalacağı kanaatine varılması nedeniyle tahliyeye ilişkin taleplerinin reddi ile tutukluluk halinin devamına... [karar verildi.]"

35. Başvurucu; daha önce arama ve elkoyma işleminin usulüne uygun olarak yapılmadığı, dosyadaki gizlilik kararı nedeniyle hakkındaki hiçbir belgeyi inceleyemediği, gözaltına alınmasının hukuka aykırı olduğu, gözaltında kötü muameleye maruz bırakıldığı, mal varlığına haksız yere el konulduğu, mesleği nedeniyle hakkında öngörülen özel soruşturma usulünün uygulanmadığı, savunma hakkının kısıtlandığı, masumiyet karinesinin ihlal edildiği, soruşturma işlemlerinin yetkili ve görevli olmayan savcılık ve sulh ceza hâkimliklerince yürütüldüğü, soruşturma/kovuşturma sırasındaki bazı işlemler nedeniyle özel ve aile hayatına müdahale edildiği, sulh ceza hâkimliklerinin hem tutuklama kararı veren hem de bu karara itirazı değerlendiren makam olmalarının hukuka aykırı olduğu, tutuklama tedbiri için mevzuatta öngörülen koşulların gerçekleşmediği, tutukluluğun gözden geçirilmesi kararlarının gerekçesiz olarak verildiği iddiaları nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği, adil yargılanma hakkı, işkence ve kötü muamele yasağı, mülkiyet hakkı ile özel hayata ve aile hayatına saygı haklarının ihlal edildiğini belirterek Anayasa Mahkemesine 8/9/2016 tarihinde bireysel başvuruda (M.Ö., B. No: 2016/15687, 23/5/2018) bulunmuştur.

36. Anayasa Mahkemesi; bu başvuru üzerine 23/5/2018 tarihinde Birinci Bölüm İkinci Komisyonca yapılan inceleme sonucunda tutuklamanın hukuki olmadığı, soruşturma dosyasına erişimin kısıtlandığı ve sulh ceza hâkimliklerinin yapısı ile özel soruşturma usulü uygulanmamasına ilişkin iddialar yönünden açıkça dayanaktan yoksun olması, gözaltı kararının hukuka aykırı olduğu, gözaltında kötü muameleye maruz kalındığı ve diğer hak ihlali iddiaları yönünden ise başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir (B. No: 2016/15687).

37. Dava ilk derece mahkemesi sıfatıyla yargılama yapan Yargıtay 9. Ceza Dairesinde derdesttir ve başvuru tutukluluk hâli devam etmektedir.

IV. İLGİLİ HUKUK

38. İlgili hukuk için bkz. *Salih Sönmez*, B. No: 2016/25431, 28/11/2018, §§ 33-56. kararı.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

39. Mahkemenin 9/5/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Adli Yardım Talebi Yönünden

40. Başvurucu bireysel başvuru harç ve masraflarını karşılayacak geliri olmadığını beyan ederek adli yardım talebinde bulunmuştur.

41. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Şerif Ay* (B. No: 2012/1181, 17/9/2013) kararında belirtilen ilkeler dikkate alınarak geçimini önemli ölçüde zor duruma düşürmeksizin yargılama giderlerini ödeme gücünden yoksun olduğu anlaşılan başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olmayan adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

B. Tutukluluğun Makul Süreyi Aştığına İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

42. Başvurucu; tahliye taleplerinin kabul edilmediğini, tutukluluğun devamına ilişkin kararların gerekçeden yoksun olduğunu, bu kararlarda tutuklama nedenlerinin somut olgulara dayalı olarak açıklanmadığını, kendisi yönünden bir kişiselleştirme yapılmadığını ve adli kontrolün yetersiz kalma nedenlerinin gösterilmediğini, tutukluluğa yönelik itirazlarının da gerekçesiz bir şekilde reddedildiğini, dolayısıyla somut hiçbir neden gösterilmeden matbu gerekçelerle sürdürülen tutukluluğun makul süreyi aştığını belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

43. Bakanlık görüşünde; başvurunun şikâyetleri incelenirken bireysel başvuruya ilişkin incelemenin Anayasa'nın 15. maddesi ile uyumlu olarak yapılması gerektiği dikkate alınarak bu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksunluk nedeniyle kabul edilemez olduğu belirtilmiştir.

44. Başvurucu; Bakanlık görüşüne karşı beyanında, hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin aynı şekilde devam ettiğini belirterek Bakanlık görüşünü kabul etmediğini ifade etmiştir.

2. Değerlendirme

45. Anayasa'nın 19. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"Tutuklanan kişilerin, makul süre içinde yargılanmayı ve soruşturma veya kovuşturma sırasında serbest bırakılmayı isteme hakları vardır. Serbest bırakılma ilgilinin yargılama süresince duruşmada hazır bulunmasını veya hükmün yerine getirilmesini sağlamak için bir güvenceye bağlanabilir."

46. Başvurucunun bu bölümdeki iddialarının Anayasa'nın 19. maddesinin yedinci fıkrası bağlamında, kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında incelenmesi gerekir.

a. Uygulanabilirlik Yönünden

47. Anayasa Mahkemesi, olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı dönemlerde alınan tedbirlere ilişkin bireysel başvuruları incelerken Anayasa'nın 15. maddesinde ortaya konulan temel hak ve özgürlüklere ilişkin güvence rejimini dikkate alacağını belirtmiştir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 187-191). Soruşturma mercilerince başvurucuya yöneltilen ve

tutuklama tedbirine konu olan suçlama, başvuruçunun darbe teşebbüsünün arkasındaki yapılanma olduğu belirtilen FETÖ/PDY üyesi olduğu iddiasıdır. Anayasa Mahkemesi, anılan suçlamanın olağanüstü hâl ilanını gerekli kılan olaylarla ilgili olduğunu değerlendirmiştir (*Selçuk Özdemir*, § 57).

48. Başvuruçunun hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin hukuki olup olmadığının incelenmesi Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında yapılacaktır. Bu inceleme sırasında öncelikle başvuruçunun tutuklanmasının başta Anayasa'nın 13. ve 19. maddeleri olmak üzere diğer maddelerinde yer alan güvencelere aykırı olup olmadığı tespit edilecek, aykırılık saptanması hâlinde ise Anayasa'nın 15. maddesindeki ölçütlerin bu aykırılığı meşru kılıp kılmadığı değerlendirilecektir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 193-195, 242).

b. Kabul Edilebilirlik Yönünden

49. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvuruçunun bu kısmının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

c. Esas Yönünden

i. Genel İlkeler

50. Genel ilkeler için bkz. *Erdal Tercan* ([GK], 2016/15637, 12/4/2018, §§ 190-200) kararı.

ii. İlkelerin Olaya Uygulanması

51. Başvuruçunun, 15 Temmuz darbe teşebbüsünden sonra 18/7/2016 tarihinde gözaltına alınmış ve Ankara 8. Sulh Ceza Hâkimliğinin 20/7/2016 tarihli kararıyla silahlı terör örgütü üyesi olma suçundan tutuklanmıştır. Bireysel başvuruçunun incelendiği tarih itibarıyla başvuruçunun tutukluluk hâli devam etmektedir. Buna göre başvuruçunun tutukluluk süresi yaklaşık 2 yıl 9 ay 21 gündür.

52. Başvuruçunun kamu makamlarınca ve yargı organlarınca darbe teşebbüsünün arkasındaki yapılanma olduğu değerlendirilen FETÖ/PDY ile bağlantılı olduğu belirtilen Yargıtay ve Danıştay üyeleriyle ilgili olarak Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen bir soruşturma kapsamında tutuklanmıştır. Başvuruçunun isnat edilen suç yönünden kuvvetli suç şüphesi altında olduğu sulh ceza hâkimlikleri ve yargılamayı yapan ağır ceza mahkemesi tarafından verilen tutukluluğa ilişkin kararlarda açıkça belirtilmiştir. Başvuruçunun hakkındaki tutuklama ve tutukluluğun devamı kararlarında atıf yapılan ve/veya soruşturma dosyasında bulunduğu ifade edilen delillerin içeriği dikkate alındığında -tutukluluğun ön şartı olan- suç işlendiğine dair kuvvetli belirtinin bulunduğu (başvuruçunun Bylock kullandığı) ilişkin olarak anılan kararların ilgili ve yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

53. Öte yandan sulh ceza hâkimliklerinin ve ağır ceza mahkemelerinin tutukluluğun devamı kararlarının gerekçelerinde yer alan tutuklama nedenlerine ve ölçülülüğe ilişkin açıklamalar incelendiğinde kaçma şüphesine, delillerin karartılması ihtimalinin bulunmasına, isnat edilen suçun 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan ve Kanun gereği *tutuklama nedeni varsayılabilen* suçlar arasında olmasına, suça göre tutuklama tedbirinin ölçülü/orantılı olmasına, adli kontrol tedbirlerinin yetersiz kalacağına dayanıldığı görülmektedir (bkz. §§ 19, 20,30-34).

54. Türk yargı organlarınca FETÖ/PDY'nin devletin anayasal kurumlarını ele geçirmeyi, sonrasında devleti, toplumu ve fertleri kendi ideolojisi doğrultusunda yeniden şekillendirmeyi ve oligarşik özellikler taşıyan bir zümre eliyle ekonomiyi, toplumsal ve siyasal gücü yönetmeyi amaçlayan, bu doğrultuda mevcut idari sisteme paralel şekilde örgütlenen bir terör örgütü olduğu kabul edilmektedir (ilgili kararların bir kısmı için bkz. § 41; *Selçuk Özdemir*, §§ 20, 21; *Alparslan Altan* [GK], B. No: 2016/15586, 11/1/2018 § 10).

55. FETÖ/PDY, bir taraftan başta eğitim ve din olmak üzere farklı sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda yasal faaliyetlerde bulunurken diğer taraftan bazen bu yasal kuruluşların içinde gizlenmiş olan, bazen de yasal yapıdan tamamen farklı şekilde konumlanan ve hareket eden, özellikle de kamusal alana yönelik faaliyetlerde bulunan illegal bir yapılanma niteliğindedir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 26).

56. Başvurucuya isnat edilen suçlamanın niteliği, başvurunun üyesi olduğu iddia edilen terör örgütünün (FETÖ/PDY) yukarıda ifade edilen örgütlenme biçimi ve işleyişi, soruşturma/kovuşturma konusu edilen olayların özellikleri birlikte dikkate alındığında tutukluluğun devamı kararlarındaki gerekçelerin tutukluluğun devamının hukuka uygunluğunu ve tutulmanın meşruluğunu haklı gösterecek özen ve içerikte olduğu, dolayısıyla tutukluluk hâlinin devamına ilişkin bu gerekçelerin tutukluluk süresi itibarıyla ilgili ve yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

57. Diğer taraftan soruşturma mercilerince, darbe teşebbüsünün başlamasıyla birlikte doğrudan darbe teşebbüsüyle bağlantılı eylemlere veya FETÖ/PDY'nin -yargı organları da dâhil olmak üzere- kamu kurumlarındaki örgütlenmesinin yanı sıra eğitim, sağlık, ticaret, sivil toplum ve medya gibi farklı alanlardaki yapılanmasına ve faaliyetlerine yönelik olarak da soruşturmalar yapılmış ve bu soruşturmalar çerçevesinde çok sayıda kişi hakkında gözaltı ve tutuklama tedbirleri uygulanmıştır. Anılan türdeki soruşturmaların diğer ceza soruşturmalarına göre daha zor ve karmaşık olduğu konusunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 52).

58. Başvurucunun üyesi olduğu iddia edilen örgütün özellikleri, bu örgütün yapılanmasının boyutu ve faaliyetlerinin niteliği, bu türdeki soruşturmaların yürütülmesinin -diğer soruşturmalara göre- zorluğu ve başvurunun yargılandığı davada Mahkemece yaklaşık 3,5 ay, 4 ay, 2,5 ay ve 2 ay arayla toplam beş duruşma yapıldığı, bu duruşmalarda sanıkların ve tanıkların dinlendiği, sair delillerin toplandığı görülmektedir. Bu itibarla genel olarak davanın yürütülmesinde derece mahkemelerince hareketsiz kalınan bir dönem olmadığı gibi yargılamada özensizlik gösterildiği de tespit edilmemiştir.

59. Başvurucu hakkındaki tutukluluğun devamına ilişkin kararların gerekçelerinin hürriyetten yoksun bırakılmanın meşru nedenlerinin belirtilmesi bakımından ilgili ve yeterli olması ve soruşturma/kovuşturma sürecinin yürütülmesinde bir özensizliğin tespit edilmemiş olması dikkate alındığında yaklaşık 2 yıl 10 aylık tutukluluk süresinin makul olduğu sonucuna varılmıştır.

60. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 19. maddesinin yedinci fıkrası bağlamında kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

61. Buna göre başvurucunun kişi hürriyeti ve güvenliği hakkında tutukluluğun devam ettirilmesi suretiyle yapılan müdahalenin bu hakka dair Anayasa'da (13. ve 19. maddelerde) yer alan güvencelere aykırılık oluşturmadığı görüldüğünden Anayasa'nın 15. maddesinde yer alan ölçütler yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

C. Tutukluluk İncelemelerinin Hâkim/Mahkeme Önüne Çıkarılmaksızın Yapıldığına İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

62. Başvurucu, tutukluluk incelemelerinin duruşmasız olarak yapıldığını belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

63. Bakanlık görüşünde; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesi bağlamında, durumun gerektirdiği ölçüde bir tedbir niteliğinde olduğu ve bu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğu belirtilmiştir.

64. Başvurucu; Bakanlık görüşüne karşı beyanında, tutuklandıktan sonra başvuru tarihine kadar geçen 8 ay 13 gün boyunca hâkim karşısına çıkarılmadan ve hangi eylemleri nedeniyle suçlandığını bilmeden tutukluluğunun devamına karar verildiğini belirterek Bakanlık görüşünü kabul etmediğini ifade etmiştir.

2. Değerlendirme

65. Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrası şöyledir:

"Her ne sebeple olursa olsun, hürriyeti kısıtlanan kişi, kısa sürede durumu hakkında karar verilmesini ve bu kısıtlamanın kanuna aykırılığı halinde hemen serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla yetkili bir yargı merciine başvurma hakkına sahiptir."

66. Başvurucunun bu bölümdeki iddiasının Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrası kapsamında incelenmesi gerekir.

67. Anayasa'nın Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkilerini düzenleyen 148. maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi şöyledir:

"Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır."

68. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Bireysel başvuru hakkı" kenar başlıklı 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"İhlale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmiş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olması gerekir."

69. Anılan Anayasa ve Kanun hükümlerine göre bireysel başvuru yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması gerekir. Temel hak ve özgürlüklere saygı, devletin tüm organlarının anayasal ödevi olup bu ödevin ihmal edilmesi nedeniyle ortaya çıkan hak ihlallerinin düzeltilmesi idari ve yargısal makamların

görevidir. Bu nedenle temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle derece mahkemeleri önünde ileri sürülmesi, bu makamlar tarafından değerlendirilmesi ve bir çözüme kavuşturulması esastır. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru, iddia edilen hak ihlallerinin derece mahkemelerince düzeltilmemesi hâlinde başvurulabilecek ikincil nitelikte bir kanun yoludur (*Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt*, B. No: 2012/403, 26/3/2013, §§ 16, 17).

70. Anayasa Mahkemesi, tutukluluk incelemelerinin hâkim/mahkeme önüne çıkarılmaksızın yapıldığına ilişkin başvurular bakımından bireysel başvurunun incelendiği tarih itibarıyla kişi hâkim/mahkeme önüne çıkarılmış ise -ilgili Yargıtay içtihatlarına atıf yaparak- 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde öngörülen tazminat davası açma imkânının tüketilmesi gereken etkili bir hukuk yolu olduğunu kabul etmiştir (*Salih Sönmez*, §§ 166-177).

71. Somut olayda başvuru -tutuklandıktan 1 yıl 7 ay 29 gün sonra- 19/3/2018 tarihinde mahkeme önüne çıkmış ve itirazlarını etkili bir biçimde ileri sürme fırsatına sahip olmuştur. Başvurucunun tutukluluk incelemelerinin hâkim/mahkeme önüne çıkarılmaksızın yapıldığına ilişkin iddiası, 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesi kapsamında açılacak davada incelenebilir. Bu madde kapsamında açılacak dava sonucuna göre başvuru tutukluluğunun makul süreyi aştığının tespiti hâlinde görevli mahkemece başvuru lehine tazminata da hükmedilebilecektir. Buna göre 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde belirtilen dava yolu, başvuru durumuna uygun, telafi kabiliyetini haiz, etkili bir hukuk yoludur ve bu olağan başvuru yolu tüketilmeden yapılan bireysel başvurunun incelenmesi bireysel başvurunun *ikincillik niteliği* ile bağdaşmamaktadır.

72. Açıklanan gerekçelerle başvuru tutukluluk incelemelerinin hâkim/mahkeme önüne çıkarılmaksızın yapıldığına ilişkin iddiası ile ilgili olarak yargısal başvuru yolları tüketmeden bireysel başvuru yaptığı anlaşıldığından başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemiş olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

D. Tutukluluğa İtiraz İncelemesinde Alınan Savcılık Görüşünün Bildirilmediğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları

73. Başvuru, tutukluluğun devamı kararlarına karşı yaptığı itirazların incelenmesi sırasında alınan Savcılık görüşlerinin kendisine tebliğ edilmediğini belirterek silahların eşitliği ilkesi bağlamında kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

74. Anayasa Mahkemesi *Devran Duran* ([GK], B. No: 2014/10405, 25/5/2017, §§ 106-112) kararında; tutukluluk incelemeleri sırasında alınan Savcılık görüşünün şüpheli veya sanıklara bildirilmemesinin anayasal önem taşımadığını, içeriğinde başvuru cevabı vermesini gerektirmeyen ve daha önce ileri sürülmemiş yeni bir olgudan bahsedilmeyen durumlarda savcılık görüşünün başvurucuya bildirilmemesinin önemli bir zarara da neden olmadığını ifade etmiştir.

75. Somut olayda, tutukluluk incelemeleri sırasında alınan Savcılık görüşünün bildirilmediği ileri sürülmüşse de başvuru formu ve eklerinde bu görüş yazısında başvurucunun cevap vermesini gerekli kılan ve daha önce haberdar olmadığı yeni bir olgunun bulunduğu dile getirilmemiştir. Ayrıca tutukluluğun devamı kararlarının Savcılık görüşüne dayanılarak verildiği yönünde bir tespit de bulunmamaktadır. Dolayısıyla başvurucunun iddiaları bakımından anılan karardan ayrılmayı gerektiren bir durum mevcut değildir.

76. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *anayasal ve kişisel önemden yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

E. Diğer Hak İhlali İddiaları Yönünden

1. Başvurucunun İddiaları

77. Başvurucu, uygulanan tutuklama tedbirinin hukuki olmaması, gizlilik kararı nedeniyle hakkındaki belgeleri inceleyememesi nedenleriyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının; soruşturma aşamasındaki bazı işlemler ve ceza infaz kurumundaki özellikle avukatıyla görüşmesine yönelik getirilen uygulamalar dolayısıyla savunma hakkının kısıtlanması nedeniyle de adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

78. Başvurucu, bu şikâyetlerini 8/9/2016 tarihinde Anayasa Mahkemesine (B. No: 2016/15687) yaptığı bireysel başvuruda da dile getirmiştir.

79. Başvuru konusu olayda ileri sürülen tutuklama tedbirinin hukuki olmaması ve gizlilik kararı nedeniyle hakkındaki belgeleri inceleyememesi nedenleriyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının, soruşturma aşamasındaki bazı işlemler dolayısıyla savunma hakkının kısıtlanması nedeniyle de adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarıyla ilgili olarak başvurucunun daha önce bireysel başvuruda bulunduğu ve anılan şikâyetiyle ilgili olarak 2016/15687 sayılı dosya üzerinden Birinci Bölüm İkinci Komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda kabul edilemezlik kararı verildiği tespit edildiğinden başvurunun bu şikâyetler yönünden mükerrer başvuru niteliğinde olduğu anlaşılmıştır (bkz. §§ 35, 36).

80. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısımlarının *mükerrer başvuru niteliğinde olması* nedeniyle reddine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adli yardım talebinin KABULÜNE,

B. Kamuya açık belgelerde başvurucunun kimliğinin gizli tutulması talebinin KABULÜNE,

C. 1. Tutukluluğun makul süreyi aştığına ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

Başvuru Numarası : 2017/20197

Karar Tarihi : 9/5/2019

2. Tutukluluk incelemelerinin hâkim/mahkeme önüne çıkarılmaksızın yapılmasından dolayı kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Tutukluluğa itiraz incelemesinde alınan Savcılık görüşünün bildirilmemesinden dolayı kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *anayasal ve kişisel önemden yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

4. Diğer hak ihlal iddiaları yönünden başvurunun *mükerrer başvuru olması* nedeniyle REDDİNE,

D. Anayasa'nın 19. maddesinin yedinci fıkrası bağlamında kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

E. Yargılama giderinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 9/5/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
Recai AKYEL